

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

T A
Č R

Program **Beta**

Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst

Metodika předcházení a řešení důsledků zmenšování obcí a měst

**Projekt č. TB030MMR002 Zmenšující se města a regiony v
České republice**

Projekt je spolufinancován z prostředků TA ČR v rámci programů OMEGA a BETA.

15. prosince 2015

Praha – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

www.tacr.cz

Cíle projektu „Zmenšující se města“

- **Období řešení: 1. listopadu 2014 – 31. prosince 2015**
- Cílem projektu bylo vytvořit metodiku pro **identifikaci a typologii zmenšujících se měst** v České republice, která bude především **analytickým nástrojem pro regionální politiku na národní a místní úrovni** při realizaci hlavních principů Strategie regionální politiky ČR na období 2014–2020.
- **Identifikovat faktory pro ovlivnitelné intervence samospráv na lokální úrovni** od faktorů obtížně nebo zcela neovlivnitelných z pozice kompetencí měst a obcí.

Postup zpracování metodik

- Analýzy přístupů ke zmenšování měst
- Návrh možných způsobů identifikace zmenšujících se měst
- Datová testování souboru měst.
- Návrh základních typů zmenšování a identifikace příčin.
- **Návrh metodiky 1.**
- Případové studie.
- Systematizace a prověřování možného uplatnění nástrojů regionálního rozvoje.
- Nalezení příkladů dobré praxe.
- **Návrh metodiky 2**

Průběžná komunikace se zástupci MMR.

Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst

Cílem metodiky bylo stanovit způsob určení zmenšujících se měst a jejich klasifikace dle intenzity zmenšování a vývoje v zázemí města a zformulovat postup pro určení hlavních příčin zmenšování obcí a měst.

Obsah metodiky:

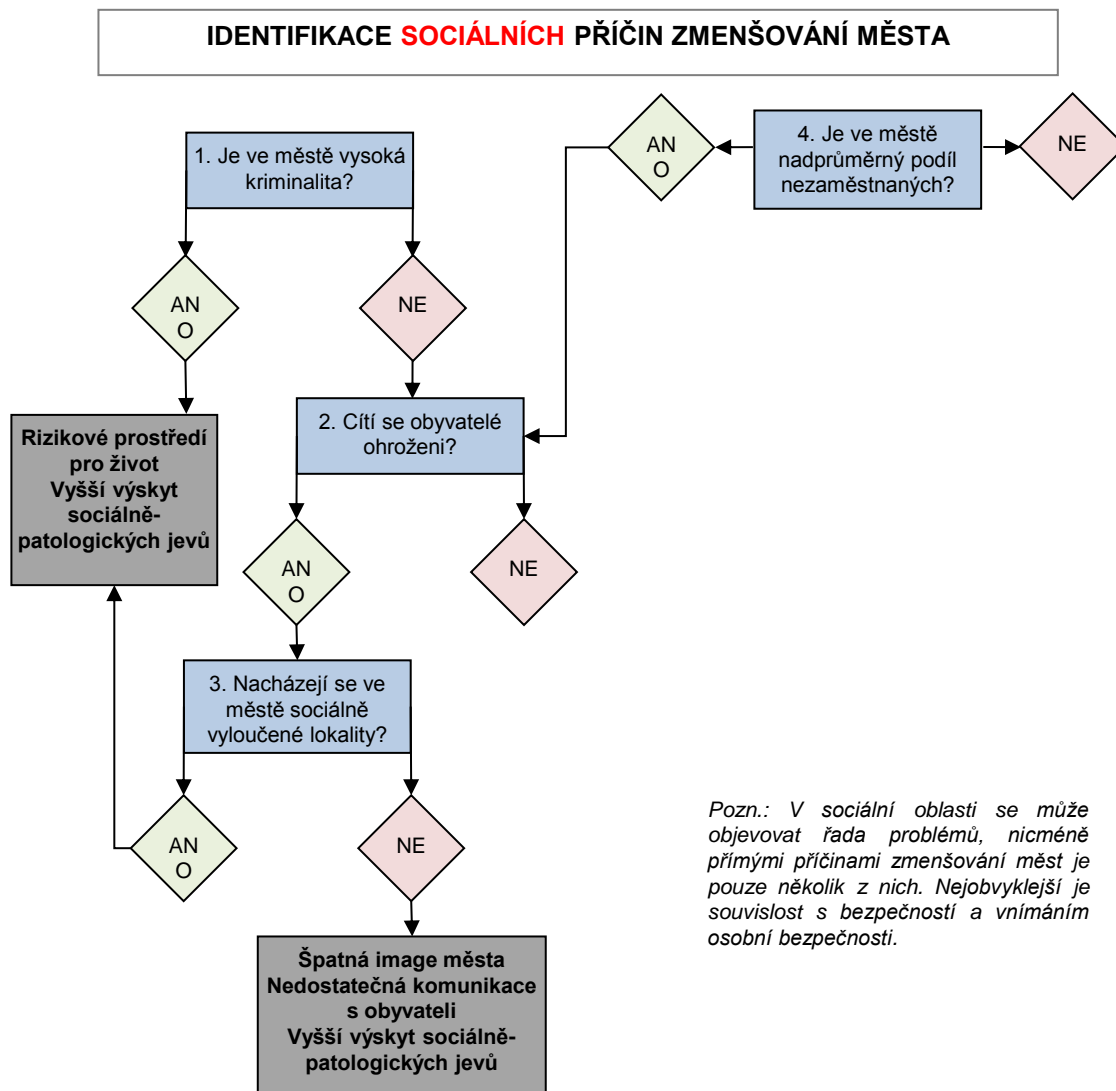
- **Identifikace 4 základních typů** zmenšujících se měst

	Shodný populační trend v zázemí (pokles zázemí)	Rozdílný populační trend v zázemí (nárůst zázemí)
Dlouhodobý pokles počtu obyvatel	Typ 1: Dlouhodobé zmenšování města i zázemí	Typ 2: Dlouhodobé zmenšování pouze města
Krátkodobý pokles počtu obyvatel	Typ 3: Krátkodobé zmenšování města i zázemí	Typ 4: Krátkodobé zmenšování pouze města

- **Identifikace příčin zmenšování** – ekonomické, sociální, environmentální a prostorové

Ukázka postupu identifikace příčin zmenšování

T A
Č R

Pozn.: V sociální oblasti se může objevovat řada problémů, nicméně přímými příčinami zmenšování měst je pouze několik z nich. Nejobvyklejší je souvislost s bezpečností a vnímáním osobní bezpečnosti.

4. Je ve městě nadprůměrný podíl nezaměstnaných?

Ukazatel: Podíl nezaměstnaných osob = počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let / počet obyvatel ve věku 15–64 let.

Zdroj: Portál MPSV

<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>.

Práce s ukazateli: Srovnání hodnoty za město a za správní obvod ORP, kraj a ČR.
Referenční hodnota: Nutné vždy pracovat s aktuální hodnotou; k 30. 6. 2015 za ČR 6,2 %.

Uživatelé a využití metodiky

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR:

- Identifikace a třídění zmenšujících se měst v ČR – podklad regionální politiku ČR.
- Analýza trendů v oblasti urbánní politiky.

Města (111 zmenšujících se měst identifikovaných v rámci řešení projektu, ale i města, která mohou být zmenšováním v následujících letech ohrožena):

- Identifikace příčin zmenšování města.
- prohloubení poznání příčin a identifikace konkrétních vlivů, které se podílejí na vzniku nejvýraznější příčiny, odhalení opomíjených příčin.

Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst

Cílem metodiky je zformulovat opatření, která mohou státní správa a územní samosprávy činit pro řešení či předcházení zmenšování měst. Konkrétním typům opatření souvisejícím se zmenšováním měst jsou přiřazeny typové nástroje.

Obsah metodiky:

- Řízení procesu řešení zmenšování a koordinace činností
- Způsoby předcházení a řešení příčin a důsledků zmenšování měst
- **Řešení dlouhodobého zmenšování města a zázemí (typ 1 / typ 2)**
- Příklady dobré praxe
- Řešení specifických příčin a důsledků zmenšování měst
- Doporučení k posílení agend samosprávy

Opatření k řešení a předcházení zmenšování – ukázka

T A
Č R

Příčina	Řešení	
	Opatření a konkrétní nástroje	Realizátor
Nedostatek pracovních míst	<p>Tvorba podmínek pro příchod zaměstnavatelů:</p> <p>Vymezení a zasíťování vhodných ploch pro podnikání, budování podnikatelských zón (V)</p> <p>Investiční pobídky (F)</p> <p>Daňová zvýhodnění (F)</p>	<p>Vláda – MPO – CzechInvest Hospodářská komora ČR Město</p>
Nedostatečné podmínky pro podnikání	Lobbing na národní úrovni (směrem k orgánům státní správy v oblasti investičních pobídek, klíčových dopravních staveb, podpory průmyslových zón, podpory ekonomicky slabých regionů – lokalizace přímých zahraničních investic) (S)	
Nedostatek příležitostí pro podnikání (slabá kupní síla, omezená poptávka)	<p>Péče o podnikatele ve městě:</p> <p>Odborná a jazyková kvalifikace pracovníků samosprávy, vstřícná komunikace s podnikateli/investory (S)</p> <p>Servis pro podnikatele, Propagace města směrem k investorům (V, S)</p>	Město

Uživatelé a využití metodiky

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (případně další ministerstva):

- ⊕ Uplatnění nástrojů na podporu zmenšování měst.
- Podklad pro koordinaci aktivit centrálních orgánů státní správy v oblasti rozvoje měst.

Města (111 zmenšujících se měst identifikovaných v rámci řešení projektu, ale i města, která mohou být zmenšováním v následujících letech ohrožena):

- ⊕ Realizace navržených opatření k eliminaci/prevenci zmenšování.
- Podklad pro komunikaci a spolupráci se státní správou při řešení problému zmenšování měst.

Děkujeme za pozornost.

RNDr. Hana Svobodová, Ph.D. – hlavní řešitel projektu
Ing. Jan Binek, Ph.D. – člen výzkumného týmu

*GaREP, spol. s r.o., společnost pro regionální ekonomické poradenství
nám. 28. října 3, Brno*

garep@garep.cz, www.garep.cz

